

været hindret af nogen Kirkestyrelse hos os, det vil sige i Mand's Munde, thi der har jo ganske vist været en Tid, hvor det har været Tilfældet, men ikke, siden vi have faaet den konstitutionelle Forfatning og den nuværende Kirkestyrelse. Kultusministeriet kan ganske sikkert siges, fri for ethvert hemmende Baand i den Hensende, det hindrer ikke den Kraft, der virkelig er til Stede — og jeg glæder mig ved, at den i meget stor Udstrækning er til Stede for Tiden hos vore kirkelige findede Præster og Præstecandidater. Det, der skal hindre deres Virksomhed, synes efter det ærede Medlems Mening at være, at de støttes materielt af Staten, at de sættes paa fast Gage, faa Pension osv. Ja, det er den gamle Udtalelse, som jeg virkelig har hørt saa tit ved lignende Lejligheder, at Digteren digter bedst, naar han sulter, at Forfatteren skriver bedst, naar han sættes paa Sulstok, at Præsten, som skal bringe Forlyndelsen ud i Menigheden, er mest energisk, naar man ikke byder ham de nødvendige Subsistensmidler, men denne Tanke er og bliver altid en Paradoks og bekræftes hverken af Erfaring eller af Psykologi. At en Mand har de nødvendige Subsistensmidler skal ikke hindre ham i at udføre sit Kald, naar han er besjælet af Sver derfor; tværtimod det sætter ham i Stand til at udrette noget mere, end han vil kunne, naar han skal henkæmpe sit Liv med Næringsførg. Jeg kan derfor heller ikke se, at det fra den Side betragtet er muligt at sige, at dette Forslag ved sine Principper er ude af Stand til Afhjælpning af den Nødstilstand, der er til Stede. At det skal kunne afhjælpe al Trang, derom er der ikke Tale. Dertil har jeg paa Forhaand maattet paalægge mig for stor en Begrænsning. De meget store Sogne, der er Tale om, med den just ikke rigelige Udrustning af Præstebetjening, som dette Lovforslag fremkalder, blive saaledes stillede, at jeg nok kunde have haft Vist til at gaa videre, naar ikke Omstændighederne og Forholdene, som de foreslaa, havde nødt mig til at holde mig inden for en forholdsvis besteden Grænse, men at Lovforslaget vil bidrage til at afhjælpe den Nødstilstand, der er til Stede og dæmme op for den Atheismens og Uirkelighedens Strøm, som har bemægtiget sig mange, og som er en Fare, fordi den saa let tager de ligegyldige med, hele dette brede Lag af temmelig indifferente, — at Lovforslaget er et Middel til at sætte en Bom derfor, derom nærer jeg ikke Tvivl, og det glæder mig, at et Flertal af dem, der have haft Ordet, have anerkendt, at det er Tilfældet.

Naar jeg altsaa nu gaar ud fra, at det er et rigtigt Princip, at Statsmagten skal give Støtte til, at der kan komme et tilstrækkeligt Antal Kirker og en tilstrækkelig geistlig Betjening i Hovedstaden, gøres der imidlertid en anden Indbending, den nemlig, at Forslaget for saa vidt vender op og ned paa de tidligere Forhold, som man tidligere har ladet den materielle Bøgenunderstøttelse være afhængig af; at der først ad Frivillighedens Vej har sagt sig en Virksomhed for Dagen. Ja, nu har der været stillet store Krav til den frivillige Djælske i Kjøbenhavn paa det kirkelige Omraade, og derved er der udrettet meget; men naar der er Tale om, ikke langsomt, ikke efterhaanden og hinkende bagefter, som det i saa Fald altid bliver, at afhjælpe den Trang, der er til Stede, men at afhjælpe den inden for en forholdsvis kort Frist og at løse Draagen i en saa vid Udstrækning, som Lovforslaget tillader, vil det efter min Mening blive ganske umuligt at stille det Krav, at de Jordinger først skulle være fyldestgjorte ad Frivillighedens Vej, som ere fyldestgjorte tidligere ved enkelte Kirkers Opførelse. Dersom vi overhovedet ville sætte Pris paa, at Nødstilstanden bliver afhjulpen, bør det ikke være afhængigt af, at der stilles et Krav om frivillige Ofre, med Hensyn til hvilket det ikke er sandsynligt, at de kunne bringes, og hvis Udeblivelse vil hindre, at man overhovedet kommer nogen Vej. Men for Resten bestemmer Lovforslaget, at omtrent samtidigt skal frivillig Virksomhed sættes i Bevægelse. Hvad der bygges, skal ikke være fuldt udstyrede Kirker, men man forudsætter, at Udstyrelsen skal komme ad frivillig Vej, og at i samme Øjeblik, der tages Beslutning om en Kirke, virkes der — det er forudsat i en Paragraf, som var endnu udførligere i Kommissionsbetænkningen — igennem en Komite for frivillig at tilvejebringe de fornødne supplerende Midler. Der indvendes da: Ja, men den Vej, vi her slaar ind paa, er paa forskillige Punkter en Evangsvej. Ja, det er naturligt, for saa vidt der kræves Vigning paa Menigheden, og det er derom, der er Tale. Naar der er Tale om kirkelige Forhold, bliver der ikke Spørgsmaal om Vigning paa Kommunens Indbyggere, men om Vigning paa Menigheden; alle de, der ikke høre til Menigheden, blive undtagne. Og jeg siger da, at det er rigtigt, at det bliver en Evangs ligning. Det er jo den gamle Vej, som man alle Vegne maa gribe til. Hvorfor maa man gribe til Evangs ligning? Det er jo ikke for deres Skyld, som, hvis der ikke var en Evangs ligning, vilde frivillig give Bidrag, men det